

32013D0010

30.4.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 118/37

ODLUKA EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE**od 19. travnja 2013.****o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica****(preinačena)****(ESB/2013/10)****(2013/211/EU)**

UPRAVNO VIJEĆE EUROPSKE SREDIŠNJE BANKE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 128. stavak 1.,

uzimajući u obzir članak 16. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke,

budući da:

(1) Područje primjene Odluke ESB/2003/4 od 20. ožujka 2003. o apoenima, specifikacijama, reproduciranju, zamjeni i povlačenju euronovčanica ⁽¹⁾ potrebno je proširiti kako bi se mogle obuhvatiti buduće serije euronovčanica. U tu svrhu potrebno je donijeti određeni broj tehničkih izmjena Odluke ESB/2003/4. Nadalje, u svjetlu iskustava u primjeni i tumačenju Odluke ESB/2003/4, potrebno je detaljnije pojasniti i poboljšati pojedina pravila i postupke. Stoga, radi uvođenja navedenih izmjena, Odluku ESB/2003/4 trebalo bi preinačiti radi jasnoće i transparentnosti.

(2) Člankom 128. stavkom 1. Ugovora i člankom 16. Statuta Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke predviđeno je da Europska središnja banka (ESB) ima isključivo pravo odobriti izdavanje euronovčanica u Uniji. Tim odredbama također je predviđeno da ESB i nacionalne središnje banke država članica čija je valuta euro (dalje u tekstu „NSB-ovi”) mogu izdavati te novčanice. U skladu s člankom 10. Uredbe Vijeća (EZ) br. 974/98 od 3. svibnja 1998. o uvođenju eura ⁽²⁾, ESB i NSB-ovi puštaju euronovčanice u optjecaj.

(3) Europski monetarni institut (EMI) izvršio je pripreme radnje za izradu i izdavanje euronovčanica, a posebno je u vezi s dizajnom euronovčanica korisnicima olakšao prepoznavanje i prihvaćanje apoena i specifikacija novih euronovčanica, uzimajući u obzir posebne vizualne i tehničke zahtjeve europskih udruženja korisnika novčanica.

(4) Kao sljednik EMI-ja ESB ima autorsko pravo na dizajne euronovčanica koje je izvorno pripadalo EMI-ju. ESB i NSB-ovi koji djeluju u ime ESB-a mogu izvršavati to autorsko pravo u odnosu na reprodukcije koje su izdane ili distribuirane na način koji predstavlja povredu navedenog autorskog prava, kao što su, između ostalog, reprodukcije koje mogu nepovoljno utjecati na ugled euronovčanica.

(5) Europska središnja banka i NSB-ovi povremeno će uvesti novu seriju euronovčanica s poboljšanim zaštitnim obilježjima koja će biti utemeljena na napretku ostvarenom u tehnologiji izrade novčanica od uvođenja prve serije.

(6) Pravo ESB-a i NSB-ova da izdaju euronovčanice uključuje nadležnost za poduzimanje svih potrebnih pravnih mjera za zaštitu integriteta euronovčanica kao sredstva plaćanja. ESB bi trebao poduzeti mjere kako bi se osigurala minimalna razina zaštite u svim državama članicama čija je valuta euro i time osiguralo da javnost može razlikovati reprodukcije od euronovčanica koje izdaju ESB i NSB-ovi te koje nisu krivotvorene novčanice u skladu s člankom 2. točkom (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. o utvrđivanju mjera potrebnih za zaštitu eura od krivotvorenja ⁽³⁾ (dalje u tekstu „originalne euronovčanice”). Stoga je potrebno utvrditi zajednička pravila prema kojima će biti dopušteno reproduciranje euronovčanica.

(7) Ova Odluka ne bi trebala dovoditi u pitanje primjenu kaznenog prava, posebno u vezi s krivotvorenjem.

(8) Reprodukcije euronovčanica u elektroničkom obliku trebalo bi smatrati zakonitim samo ako njihov proizvođač poduzme odgovarajuće tehničke mjere za sprečavanje ispisa u slučajevima kada bi javnost mogla zamijeniti ispise za originalne euronovčanice.

⁽¹⁾ SL L 78, 25.3.2003., str. 16.

⁽²⁾ SL L 139, 11.5.1998., str. 1.

⁽³⁾ SL L 181, 4.7.2001., str. 6.

- (9) Nadležnost za poduzimanje mjera za zaštitu integriteta originalnih euronovčanica kao sredstva plaćanja uključuje nadležnost za donošenje zajedničkih pravila po kojima su NSB-ovi spremni zamijeniti oštećene originalne euronovčanice. Prema tom režimu određene su neke kategorije euronovčanica koje bi NSB-ovi trebali zadržati kada im budu predočene na zamjenu.
- (10) Dio originalne euronovčanice koji treba predočiti kako bi se ispunio uvjet za zamjenu podliježe minimalnim zahtjevima koji se odnose na mjere. Te bi mjere trebalo iskazati kao postotak površine originalne euronovčanice prije nego što je oštećena, kako bi se spriječila iskrivljena mjerenja, kao na primjer u slučajevima kada je euronovčanica oštećena zbog smanjenja.
- (11) Uredbom (EZ) br. 1338/2001 zahtijeva se da kreditne institucije kao i, u okviru svojih platnih aktivnosti, ostali pružatelji platnih usluga te sve druge institucije uključene u obradu i distribuciju novčanica i kovanica javnosti osiguraju provjeru autentičnosti euronovčanica i kovanica koje su primili i koje namjeravaju ponovo staviti u optjecaj kao i da osiguraju otkrivanje krivotvorina.
- (12) S obzirom na to da do oštećenja originalnih euronovčanica uređajima protiv krađa može doći u okviru počinjenja kaznenog djela ili pokušaja kaznenog djela, trebalo bi osigurati da u takvim slučajevima novčanice mogu zamijeniti samo žrtve takvog kaznenog djela ili pokušaja kaznenog djela.
- (13) Kako bi se sve institucije i gospodarske subjekte iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001 potaknulo da pravilno rukuju uređajima protiv krađa, primjereno je da osobama koje profesionalno rukuju novčanicama NSB-ovi za zamjenu originalnih euronovčanica koje su oštećene upotrebom uređaja protiv krađa zaračunaju naknadu za analizu izvršenu u vezi sa zamjenom tih euronovčanica.
- (14) Tu naknadu ne bi trebalo zaračunati kada oštećenje proizlazi iz pokušaja ili počinjenja razbojništva ili krađe, a kako bi se izbjegle neznatne naknade, tu bi naknadu trebalo zaračunati samo kada se na zamjenu predoči minimalni broj oštećenih originalnih euronovčanica.
- (15) Veće količine originalnih euronovčanica koje su oštećene zbog aktiviranja uređaja protiv krađa trebalo bi predočiti na zamjenu, ako NSB-ovi to zahtijevaju, u pakiranjima koja se sastoje od minimalnog broja euronovčanica.
- (16) U svrhu podržavanja nastojanja jačanja sigurnosti gotovinskog ciklusa te izbjegavanja kažnjavanja upotrebe uređaja protiv krađa, primjereno je da se vrijednost knjiži u korist računa institucija i gospodarskih subjekata iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001 koji predoče na zamjenu originalne euronovčanice slučajno oštećene uređajima protiv krađa, na datum primitka takvih novčanica, na način sličan redovitom polaganju gotovine.
- (17) U svrhu podržavanja Europske unije u sprečavanju upotrebe financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma, primjereno je da Eurosustav odredi način postupanja sa zahtjevima za zamjenu oštećenih originalnih euronovčanica u iznosu od najmanje 7 500 EUR, podnesenima od strane bilo kojeg podnositelja zahtjeva. Ta pravila ne dovode u pitanje bilo kakve strože zahtjeve vezano uz dokaz identiteta i izvješćivanje koje usvoje države članice pri prenošenju Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma⁽¹⁾.
- (18) Isključivo pravo ESB-a da odobri izdavanje euronovčanica u Uniji uključuje nadležnost za povlačenje euronovčanica i uspostavu zajedničkih pravila po kojima ESB i NSB-ovi mogu izvršiti to povlačenje,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Apoeni i specifikacije

1. Euronovčanice obuhvaćaju sedam apoena euronovčanica u rasponu od 5 eura do 500 eura, s motivima tematski povezanim sa „europskim razdobljima i stilovima” i sa sljedećim osnovnim specifikacijama.

Nominalna vrijednost (EUR)	Dimenzije (prva serija)	Dimenzije (druga serija)	Prevladavajuća boja	Dizajn
5	120 x 62 mm	120 x 62 mm	Siva	Klasika
10	127 x 67 mm	127 x 67 mm	Crvena	Romanika
20	133 x 72 mm	133 x 72 mm	Plava	Gotika
50	140 x 77 mm	140 x 77 mm	Narančasta	Renesansa

(1) SL L 309, 25.11.2005., str. 15.

Nominalna vrijednost (EUR)	Dimenzije (prva serija)	Dimenzije (druga serija)	Prevladavajuća boja	Dizajn
100	147 × 82 mm	Još nije odlučeno	Zelena	Barok i rokoko
200	153 × 82 mm	Još nije odlučeno	Žutosmeđa	Arhitektura željeza i stakla
500	160 × 82 mm	Još nije odlučeno	Ljubičasta	Moderna arhitektura 20. stoljeća

2. Na sedam apoena serije euronovčanica prikazana su vrata i prozori na prednjoj strani (lice) te mostovi na stražnjoj strani (naličje). Svih sedam apoena tipično je za gore navedena različita umjetnička razdoblja u Europi. Ostali elementi dizajna uključuju:

- (a) simbol Europske unije;
- (b) naziv valute ispisan latiničnim i grčkim pismom, te osim toga, za drugu seriju euronovčanica, naziv valute na ćirilničnom pismu;
- (c) početna slova naziva ESB-a na službenim jezicima Europske unije; za prvu seriju euronovčanica, početna slova naziva ESB-a ograničena su na sljedećih pet službenih jezika: BCE, ECB, EZB, EKT i EKP, dok su, osim toga, za drugu seriju euronovčanica početna slova naziva ESB-a ograničena na sljedećih devet službenih jezika: BCE, ECB, ЕЦБ, EZB, EKP, EKT, EKB, БСЕ i EBC;
- (d) simbol © koji označuje da autorsko pravo pripada ESB-u; i
- (e) potpis predsjednika ESB-a.

Članak 2.

Pravila reproduciranja euronovčanica

1. „Reprodukcija” znači svaka materijalna ili nematerijalna slika koja se koristi cijelom euronovčanicom ili njezinim dijelom, kako je to navedeno u članku 1., ili dijelovima njezinih pojedinih elemenata dizajna kao što su, između ostalog, boja, dimenzije te upotreba slova ili simbola čija slika može sličiti originalnoj euronovčanici ili odavati opći dojam originalne euronovčanice, bez obzira na:

- (a) veličinu slike; ili
- (b) materijal ili tehniku korištenu pri izradi; ili
- (c) to jesu li elementi dizajna euronovčanice, poput slova ili simbola, mijenjani ili sadržavaju dodatke.

2. Reprodukcije koje javnost može zamijeniti za originalne euronovčanice smatraju se nezakonitim.

3. Reprodukcije koje ispunjavaju sljedeće kriterije smatraju se zakonitim jer nema rizika da bi ih javnost mogla zamijeniti za originalne euronovčanice:

- (a) jednostrane reprodukcije euronovčanice kako je navedeno u članku 1., pod uvjetom da veličina reprodukcije bude jednaka ili veća od 125 % dužine i širine ili jednaka ili manja od 75 % dužine i širine odgovarajuće euronovčanice kako je navedeno u članku 1.; ili
- (b) dvostrane reprodukcije euronovčanice kako je navedeno u članku 1., pod uvjetom da veličina reprodukcije bude jednaka ili veća od 200 % dužine i širine ili jednaka ili manja od 50 % dužine i širine odgovarajuće euronovčanice, kako je navedeno u članku 1.; ili
- (c) reprodukcije pojedinih elemenata dizajna euronovčanice kako je navedeno u članku 1., pod uvjetom da takav element dizajna nije na pozadini koja je slična novčanici; ili
- (d) jednostrane reprodukcije na kojima je prikazan dio prednje strane ili stražnje strane euronovčanice, pod uvjetom da je takav dio manji od jedne trećine originalne prednje strane ili stražnje strane euronovčanice kako je navedeno u članku 1.; ili
- (e) reprodukcije napravljene od materijala koji je jasno različit od papira, a koji izgleda osobito različito od materijala koji se koristi za novčanice; ili
- (f) nematerijalne reprodukcije koje su stavljene na raspolaganje u elektroničkom obliku na internetskim stranicama, preko žičanih ili bežičnih sredstava komunikacije ili bilo kojih drugih sredstava koja javnosti omogućuju pristup nematerijalnim reprodukcijama na bilo kojem individualno odabranom mjestu i u bilo kojem individualno odabranom vremenu, pod uvjetom da:
 - je riječ SPECIMEN (uzorak) otisnuta poprečno preko reprodukcije u fontu Arial ili fontu koji je sličan fontu Arial, i
 - rezolucija elektroničke reprodukcije u njezinoj 100 %-tnoj veličini ne prelazi 72 točke po inču (dpi).

4. U slučaju reprodukcija iz stavka 3. točke (f),
- dužina riječi SPECIMEN mora iznositi najmanje 75 % dužine reprodukcije, i
 - visina riječi SPECIMEN mora iznositi najmanje 15 % širine reprodukcije, i
 - riječ SPECIMEN mora biti prikazana netransparentnom (neprozirnom) bojom koja je u kontrastu s prevladavajućom bojom odgovarajuće euronovčanice kako je navedeno u članku 1.

5. Nakon primitka pisanog zahtjeva ESB i NSB-ovi daju potvrdu da su reprodukcije koje ne udovoljavaju kriterijima iz stavka 3. također zakonite, ako ih javnost ne može zamijeniti za originalne euronovčanice kako je navedeno u članku 1. Kada je reprodukcija izrađena na državnom području samo jedne države članice čija je valuta euro, gore navedeni zahtjevi upućuju se NSB-u te države članice. U svim drugim slučajevima takvi se zahtjevi upućuju ESB-u.

6. Pravila reproduciranja za euronovčanice također se primjenjuju na euronovčanice koje su povučene ili su izgubile status zakonskog sredstva plaćanja na temelju ove Odluke.

Članak 3.

Zamjena oštećenih originalnih euronovčanica

1. NSB-ovi mijenjaju oštećene originalne euronovčanice na zahtjev i prema uvjetima utvrđenima u stavku 2. i prema mjero-davnoj odluci Upravnog vijeća iz članka 6. u sljedećim slučajevima:

- (a) kada se predoči više od 50 % euronovčanice; ili
- (b) kada se predoči 50 % euronovčanice ili manje od 50 % euronovčanice, ali podnositelj zahtjeva dokaže da su dijelovi koji nedostaju uništeni.

2. U skladu sa stavkom 1. sljedeći dodatni uvjeti primjenjuju se na zamjenu oštećenih originalnih euronovčanica:

- (a) kada postoji sumnja u vezi s pravom vlasništva podnositelja zahtjeva na euronovčanice: podnositelj zahtjeva dužan je pružiti dokaz o svom identitetu kao i dokaz o vlasništvu ili dokaz da je ovlašten podnositelj zahtjeva;
- (b) kada postoji sumnja u vezi s autentičnošću euronovčanica: podnositelj zahtjeva dužan je pružiti dokaz o svom identitetu;
- (c) kada se predoče originalne euronovčanice umrljane tintom, onečišćene ili impregnirane, podnositelj zahtjeva dužan je

dati pisano objašnjenje o vrsti mrlje, onečišćenja ili impregnacije;

(d) kada su originalne euronovčanice oštećene uređajima protiv krađa: podnositelj zahtjeva dužan je dati pisanu izjavu o uzroku neutralizacije;

(e) kada su originalne euronovčanice oštećene uređajima protiv krađa pri pokušaju ili počinjenju razbojništva, krađe ili drugog kaznenog djela: novčanice se zamjenjuju samo na zahtjev vlasnika ili ovlaštenog podnositelja zahtjeva koji je žrtva pokušaja kaznenog djela ili počinjenoga kaznenog djela koje je dovelo do oštećenja novčanica;

(f) kada su originalne euronovčanice oštećene uređajima protiv krađa i kada ih predoče institucije i gospodarski subjekti iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001: te institucije i gospodarski subjekti dužni su dati pisanu izjavu u kojoj su navedeni uzrok neutralizacije, oznaka i karakteristike uređaja protiv krađe, podaci o osobi koja je predočila oštećene novčanice i datum njihova predočavanja;

(g) kada su originalne euronovčanice oštećene u većim količinama zbog aktiviranja uređaja protiv krađa: u mjeri u kojoj je to moguće i ako to zahtijevaju NSB-ovi, one se moraju predočiti u pakiranjima od po 100 euronovčanica, pod uvjetom da je iznos predočenih euronovčanica dovoljan da se stvore takva pakiranja;

(h) kada institucije i gospodarski subjekti iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001 predoče na zamjenu, u jednoj ili više transakcija, oštećene originalne euronovčanice u vrijednosti od najmanje 7 500 EUR: te institucije i gospodarski subjekti dužni su dostaviti dokumentaciju o porijeklu novčanica i dokaz o identitetu stranke, ili, prema potrebi, stvarnog korisnika kako je određen u Direktivi 2005/60/EZ. Ova se obveza također primjenjuje u slučaju sumnje o dostizanju granične vrijednosti od 7 500 EUR. Pravila utvrđena ovim stavkom ne dovode u pitanje sve strože zahtjeve u smislu dokaza identiteta i izvješćivanja koje usvajaju države članice prenošenjem Direktive 2005/60/EZ.

3. Neovisno o gore navedenom:

- (a) kada NSB-ovi znaju ili imaju dovoljno razloga povjerovati da su originalne euronovčanice namjerno oštećene, oni ih odbijaju zamijeniti i zadržavaju euronovčanice kako bi spriječili da se takve euronovčanice vrate u optjecaj ili da ih podnositelj zahtjeva predoči nekom drugom NSB-u na zamjenu. Međutim, oni će zamijeniti oštećene originalne euronovčanice ako znaju ili imaju dovoljno razloga povjerovati da podnositelji zahtjeva djeluju u dobroj vjeri ili ako podnositelji zahtjeva mogu dokazati da djeluju u dobroj vjeri. Euronovčanice koje su oštećene u manjoj mjeri, npr. na njima su bilješke, brojke ili kratke rečenice, u načelu se ne smatraju namjerno oštećenim euronovčanicama; i

(b) kada NSB-ovi znaju ili imaju dovoljno razloga povjerovati da je počinjeno kazneno djelo, oni odbijaju zamijeniti oštećene originalne euronovčanice i zadržavaju ih, s potvrdom primitka, kao dokaz koji će predočiti nadležnim tijelima kako bi se pokrenula ili podržala kaznena istraga u tijeku. Osim ako nadležna tijela ne odluče drukčije, originalne euronovčanice se na kraju istrage mogu zamijeniti pod uvjetima utvrđenima u stavcima 1. i 2.;

(c) kada NSB-ovi znaju ili imaju dovoljno razloga povjerovati da su oštećene originalne euronovčanice onečišćene na način da predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost, oni zamjenjuju oštećene originalne euronovčanice ako podnositelj zahtjeva može osigurati zdravstvenu i sigurnosnu procjenu od strane nadležnih tijela.

Članak 4.

Utvrđivanje naknade za zamjenu originalnih euronovčanica oštećenih uređajima protiv krađa

1. NSB-ovi zaračunavaju institucijama i gospodarskim subjektima iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001 naknadu kada te institucije i gospodarski subjekti traže od NSB-ova, u skladu s člankom 3., da im zamijene originalne euronovčanice oštećene uređajima protiv krađa.

2. Naknada iznosi 10 eurocenti po oštećenoj euronovčanici.

3. Naknada se zaračunava samo ako se mijenja najmanje 100 oštećenih euronovčanica. Naknada se zaračunava za sve zamijenjene euronovčanice.

4. Naknada se ne zaračunava kada su euronovčanice oštećene pri pokušaju ili počinjenju razbojništva, krađe ili drugog kaznenog djela.

Članak 5.

Knjiženje u korist računa vrijednosti originalnih euronovčanica slučajno oštećenih uređajima protiv krađa i predočenih na zamjenu

1. NSB-ovi knjiže u korist računa koji institucije i gospodarski subjekti iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1338/2001 imaju kod mjerodavnog NSB-a vrijednost originalnih euronovčanica koje su slučajno oštećene uređajima protiv krađa na datum primitka tih novčanica, pod uvjetom da:

(a) euronovčanice nisu oštećene pri počinjenom razbojništvu, krađi ili drugom kaznenom djelu;

(b) NSB može odmah provjeriti odgovara li traženi iznos barem približno vrijednosti predočenih novčanica; i

(c) da su dostavljene sve druge informacije koje zahtijeva NSB.

2. Svaka razlika koja se utvrdi nakon obrade između vrijednosti slučajno oštećenih originalnih euronovčanica predočenih na zamjenu i iznosa koji je knjižen u korist računa prije obrade knjiži se, ovisno o slučaju, na teret ili u korist, računa institucije ili gospodarskog subjekta koji je predočio euronovčanice.

3. Naknade iz članka 4. izračunavaju se na temelju stvarnog broja slučajno oštećenih originalnih euronovčanica koje obrađuje NSB.

Članak 6.

Povlačenje euronovčanica

Povlačenje vrste ili serije euronovčanica uređuje se odlukom Upravnog vijeća koja se radi općeg informiranja objavljuje u *Službenom listu Europske unije* i u drugim medijima. Ova odluka obuhvaća najmanje sljedeće točke:

— vrstu ili seriju euronovčanica koja se povlači iz optjecaja, i

— trajanje razdoblja zamjene, i

— dan kada će vrsta ili serija euronovčanica izgubiti status zakonskog sredstva plaćanja, i

— postupak s euronovčanicama koje budu predočene nakon što je prošlo razdoblje za povlačenje i/ili nakon što su euronovčanice izgubile status zakonskog sredstva plaćanja.

Članak 7.

Stupanje na snagu i stavljanje izvan snage

1. Odluka ESB/2003/4 stavlja se izvan snage.

2. Upućivanja na Odluku ESB/2003/4 smatraju se upućivanjima na ovu Odluku.

3. Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Frankfurtu na Majni 19. travnja 2013.

Za Upravno vijeće ESB-a

Predsjednik ESB-a

Mario DRAGHI

PRILOG

KORELACIJSKA TABLICA

Odluka ESB/2003/4	Ova Odluka
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 6.
Članak 6.	Članak 7.